

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobkyně: **L. H.**, zast. JUDr. Richardem Malečkem, advokátem, se sídlem Praha 8, Pakoměřická 5, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, poštovní příhrádka 21/OAM, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 9. 6. 2005, č. j. 60 Az 198/2004 – 48,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Zástupci žalobkyně JUDr. Richardu Malečkovi, advokátovi, **s e p ř i z n á v á** odměna za zastupování ve výši 2558,50 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30-ti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 2. 11. 2004, č. j. OAM-3029/VL-07-19-2004, žalovaný zamítl žádost žalobkyně o udělení azylu jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. k) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění účinném do 12. 10. 2005 (dále jen „zákon o azylu“). V odůvodnění rozhodnutí žalovaný uvedl, že v průběhu správního řízení bylo nepochybně prokázáno, že žalobkyně podala žádost o udělení azylu s cílem vyhnout se nepříznivým důsledkům rozhodnutí o správním vyhoštění, ačkoliv o udělení azylu mohla požádat dříve. Žalovaný se pro nadbytečnost nezabýval podmínkami pro udělení azylu podle § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu, ani překážkami vycestování podle § 91 téhož zákona.

Proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně žalobu, v níž namítala, že žalovaný porušil ustanovení § 3 odst. 3, 4, § 32 odst. 1, § 46 a § 47 odst. 1 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění pozdějších předpisů, a ustanovení § 12 zákona o azylu. Žalobkyně dále odkázala na obsah správního spisu a navrhla, aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 9. 6. 2005, č. j. 60 Az 198/2004 – 48, žalobu zamítl, dále rozhodl, že žádný z účastníků, ani Česká republika, nemá právo na náhradu nákladů řízení, a přiznal odměnu ustanovenému zástupci žalobkyně. V odůvodnění rozsudku uvedl, že azyl je právním institutem výjimečným a jeho smyslem je poskytnout žadateli ochranu, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že splňuje podmínky stanovené zákonem. Soud zdůraznil, že žalobkyně v žalobě jen obecně odkázala na skutečnosti, které uvedla v průběhu správního řízení, a citovala ustanovení správního řádu, která žalovaný podle jejího názoru porušil, aniž konkrétně uvedla, v čem byla porušena procesní nebo hmotněprávní ustanovení zákona. Krajský soud konstatoval, že skutková zjištění, z nichž žalovaný vycházel jednoznačně svědčí o tom, že žalobkyně požádala o udělení azylu teprve poté, kdy jí bylo uděleno správní vyhoštění za nezákonný pobyt. Žalobkyni objektivně nic nebránilo vstoupit do azylového řízení dříve, případně svůj pobyt legalizovat postupem podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Žalovaný proto právem zamítl žádost žalobkyně o udělení azylu, neboť si shromáždil dostatek materiálu, umožňujícího mu takto rozhodnout. Za této situace podle krajského soudu nelze žalovanému vytýkat, že se nezabýval existencí důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, protože by to bylo nadbytečné. Důvodnou neshledal krajský soud ani námitku, že žalobkyně neznala zákony České republiky. Poukázal přitom na vysokoškolské vzdělání žalobkyně a její volný pohyb po území České republiky od července 2002 s tím, že jí nic nebránilo informovat se u státních orgánů nebo nevládních organizací. Krajský soud neshledal napadené rozhodnutí nezákonným ve smyslu porušení hmotného práva. Žalovaný respektoval procesní předpisy, rozhodnutí bylo vydáno na základě řádně zjištěného skutečného stavu věci, v jeho odůvodnění je uvedeno, ze kterých skutečností žalovaný vycházel, jakými úvahami byl veden a na základě jakých právních předpisů rozhodoval. Rozhodnutí splňuje náležitosti podle § 47 správního řádu a bylo vydáno oprávněnou osobou. Žalovaný vyčerpал celý předmět řízení, když žádost žalobkyně zamítl jako zjevně nedůvodnou. Na udělení humanitárního azylu není právní nárok a rozhodování o něm se děje v rovině volné úvahy správního orgánu. Rozhodnutí o překážce vycestování uvádí žalovaný jen v rozhodnutí o neudělení nebo odnětí azylu, nikoliv v případě zjevně nedůvodné žádosti. Z těchto důvodů krajský soud žalobu v souladu s ustanovením § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zamítl jako nedůvodnou.

Proti tomuto rozsudku podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) včas kasační stížnost a požádala o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti podle § 107 s. ř. s. Uvedla, že rozhodnutí správního orgánu napadá v celém rozsahu pro jeho nezákonnost, a vyjmenovala ustanovení správního řádu, která byla v průběhu správního řízení porušena. Stěžovatelka konstatovala, že svědčila u soudu ve věci obchodu s prostitutkami, poté nastaly anonymní telefonáty a vyhrožování, aby změnila svou výpověď, což nešlo. Stěžovatelka se proto obávala o život. Podotkla, že její problémy v zemi původu jsou zdánlivě soukromého charakteru, ale jsou obrazem poměrů na Ukrajině. Stěžovatelka poukázala na čl. 43 a 53 Příručky k postupům a kritériím pro určování právního postavení uprchlíků, vydané Vysokým komisařem OSN pro uprchlíky v lednu 1992 v Ženevě. Stěžovatelka požádala o ustanovení

bezplatného právního zástupce z řad advokátů a navrhla, aby byl napadený rozsudek krajského soudu zrušen a věc byla vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení.

Krajský soud v Ostravě usnesením ze dne 15. 3. 2006, č. j. 60 Az 198/2004 – 78, ustanovil stěžovatelce zástupcem pro řízení o kasační stížnosti JUDr. Richarda Malečka, advokáta.

K výzvě soudu stěžovatelka prostřednictvím svého zástupce doplnila kasační stížnost podáním ze dne 11. 4. 2006. Stěžovatelka namítala, že krajský soud nesprávně posoudil otázku aplikace ustanovení § 12 zákona o azylu, konkrétně odůvodněného strachu z pronásledování pro příslušnost k sociální skupině. Stěžovatelka zopakovala skutkový příběh, který se jí přihodil na Ukrajině, a konstatovala, že Českou republiku považuje za bezpečnou zemi, chtěla by zde žít a pracovat. O azyl nepožádala dříve z důvodu neznalosti českých právních předpisů. Na Ukrajinu se však bojí vrátit, proto po uložení správního vyhoštění požádala o azyl. Stěžovatelka dále namítala, že se krajský soud nevypořádal s otázkou její příslušnosti k sociální skupině „bílé maso“, přičemž je přesvědčena, že u ní byla podmínka pronásledování splněna.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti popřel její oprávněnost, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí ve věci azylu ve všech částech výroku, tak i rozsudek krajského soudu, byly vydány v souladu s právními předpisy. Odkázal na správní spis a navrhl zamítnutí kasační stížnosti pro nedůvodnost a nepřiznání odkladného účinku.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatelka uplatnila ve své kasační stížnosti. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

Kasační stížnost není důvodná.

Z textu kasační stížnosti vyplývá, že ji stěžovatelka podala z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

Podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat pouze z důvodů tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení by muselo spočívat v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu měl soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.

Podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí,

popř. v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Taková pochybení však Nejvyšší správní soud v napadeném rozsudku Krajského soudu v Ostravě neshledal.

Z obsahu správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil následující skutečnosti rozhodné pro posouzení důvodnosti kasační stížnosti. Stěžovatelka do České republiky přicestovala z Ukrajiny legálně dne 20. 7. 2002, a to s turistickým vízem na 20 dnů. Poté zde pobývala nelegálně a nelegálně také pracovala. Dne 7. 10. 2004 bylo stěžovatelce uděleno správní vyhoštění na tři roky, proto dne 13. 10. 2004 projevila úmysl požádat o azyl. Při pohovoru k žádosti o udělení azylu konaném dne 22. 10. 2004 stěžovatelka uvedla, že o azyl nepožádala bezprostředně po příjezdu, protože o této možnosti nevěděla.

Z takto zjištěného skutkového stavu vycházel jak žalovaný, tak i krajský soud. Oba shodně dospěli k tomu, že stěžovatelka požádala o udělení azylu s cílem vyhnout se hrozícímu správnímu vyhoštění, ačkoliv o udělení azylu mohla požádat dříve.

Podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. k) zákona o azylu se žádost o udělení azylu zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel podal žádost o udělení azylu s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, vydání nebo předání k trestnímu stíhání do ciziny, ačkoliv mohl požádat o udělení azylu dříve.

Nejvyšší správní soud s ohledem na výše uvedené konstatuje, že podmínky pro aplikaci ustanovení § 16 odst. 1 písm. k) zákona o azylu byly naplněny, když stěžovatelka přicestovala na území České republiky v červenci 2002 a o udělení azylu požádala až poté, kdy jí bylo uloženo správní vyhoštění.

Ve shodě se závěry krajského soudu Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že stěžovatelka si musela být vědoma toho, že po uplynutí platnosti víza pobývá na území České republiky nelegálně, tuto situaci měla řešit a vejít do kontaktu se státními orgány nebo alespoň požádat o pomoc nevládní organizace, čímž by se o možnosti podat žádost o udělení azylu dozvěděla. Nejvyšší správní soud je navíc toho názoru, že pokud stěžovatelka v České republice nelegálně pracovala, určitě se stýkala s osobami v podobné životní situaci, tedy o možnosti požádat azyl věděla již mnohem dříve, než sama uvádí.

Nejvyšší správní soud připomíná, že pokud žadatel o azyl opustí zemi svého původu z toho důvodu, aby vyhledal ochranu před nebezpečím, které mu v této zemi hrozí, žádá o udělení azylu bezprostředně po příchodu do země, kterou považuje za bezpečnou. V takovém případě vůbec nezáleží na znalosti či neznalosti práva cílové země, ale na vnitřní potřebě pomoci či ochrany pocítované samotným žadatelem. Z obsahu správního spisu je zřejmé, že stěžovatelce nic nebránilo obrátit se svými problémy v zemi původu na státní orgány České republiky bezprostředně po svém příjezdu. Pokud tak stěžovatelka neučinila, zpochybnila tím své důvody pro udělení azylu a podpořila závěr žalovaného o účelovosti svých podání, kterými chce především svůj pobyt legalizovat v České republice, a vyhnout se tak správnímu vyhoštění.

Vnitřní pohnutky, které stěžovatelku vedly k tomu, že nepožádala o udělení azylu před vydáním rozhodnutí o správním vyhoštění, nejsou pro toto řízení relevantní. Stěžovatelce nikdo a nic nebránilo v tom, aby v průběhu roku 2002, 2003 a v roce 2004 do okamžiku

rozhodnutí o správním vyhoštění kontaktovala příslušné správní orgány a požádala o udělení azylu. Námitku neznalosti českého práva proto Nejvyšší správní soud shledal nedůvodnou.

Stěžovatelkou obecně namítané porušení procesních předpisů Nejvyšší správní soud neshledal, a tyto námitky proto považuje za nedůvodné. Závěr krajského soudu, stejně tak jako žalovaného, vychází ze skutkového stavu zjištěného v průběhu azylového řízení v souladu s příslušnými ustanoveními správního řádu. Z rozhodnutí jednoznačně vyplývá, na základě jakých skutečností a úvah dospěl žalovaný k výroku o zamítnutí žádosti.

Rozhodnutí o zamítnutí žádosti stěžovatelky o udělení azylu jako zjevně nedůvodné podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. k) zákona o azylu proto Nejvyšší správní soud považuje za zákonné a správné.

Byla-li žádost stěžovatelky o udělení azylu zamítnuta jako zjevně nedůvodná, soud se při přezkoumávání tohoto rozhodnutí správního orgánu může zabývat pouze tím, zda byly naplněny zákonné podmínky pro vydání zamítavého rozhodnutí, nikoli však stěžovatelkou tvrzenými důvody pro udělení azylu. Z toho důvodu vyhodnotil Nejvyšší správní soud námitku stěžovatelky, že se krajský soud nevypořádal s otázkou příslušnosti stěžovatelky k určité sociální skupině, jako nedůvodnou.

Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu *byla-li žádost o azyl podána až poté, co bylo rozhodnuto o správním vyhoštění žadatele (zde stěžovatelky), a tato žádost byla zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. k) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu nemohou před soudem obstát námitky nesprávného posouzení skutkového stavu věci vztahující se k důvodům udělení azylu* (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 1. 2005, č. j. 4 Azs 300/2004 – 36, www.nssoud.cz).

V kontextu citované judikatury považuje Nejvyšší správní soud za irelevantní námitky stěžovatelky o její příslušnosti k sociální skupině a vyhrožování soukromými osobami po poskytnutí svědectví, stejně tak jako námitku pronásledování na kumulativním základě a nekonkrétní námitku zprostředkovaných obav z pronásledování.

Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu *správní orgán pochybil, jestliže žádost stěžovatele zamítl jako zjevně nedůvodnou podle § 16 zákona o azylu, přičemž současně posuzoval důvody pro udělení azylu podle § 13 (sloučení rodiny) a § 14 (humanitární azyl) a výrokem se o nich vyjadřoval. Pokud totiž v řízení o žádosti o udělení azylu vyplyne některá ze skutečností taxativně uvedených v § 16 odst. 1 zákona, pak správní orgán bez dalšího - ale jen ve lhůtě podle odstavce 2 téhož ustanovení - zamítne žádost. Rozhodne tedy konečným způsobem ve věci, aniž by v řízení zjišťoval existenci některého z důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona. Pro rozhodování o udělení azylu z některého z důvodů předvídaných v ustanoveních § 13 a § 14 zákona je však určující závěr o neexistenci důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Protože tento důvod při zamítnutí žádosti podle § 16 zákona zjišťován není, dostává se výrok správního orgánu o zamítnutí žádosti o udělení azylu podle § 16 zákona do logického rozporu s výrokem o neudělení azylu podle § 13 a § 14 zákona* (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2003, č. j. 1 Azs 8/2003 – 90, www.nssoud.cz).

V souladu s citovanou judikaturou Nejvyšší správní soud konstatuje, že v případě zamítnutí žádosti o udělení azylu pro její zjevnou nedůvodnost je nadbytečné posuzovat, zda stěžovatelka splňuje důvody pro udělení humanitárního azylu. Předpokladem pro udělení

azylu podle ustanovení § 14 zákona o azylu je totiž skutečnost, že v řízení o udělení azylu nebyl zjištěn důvod pro udělení azylu podle ustanovení § 12 téhož zákona, což znamená, že správní orgán věcně posuzoval splnění podmínek pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. V případě stěžovatelky však tento předpoklad naplněn nebyl, neboť její žádost byla zamítnuta a ustanovení § 12 zákona o azylu nebylo užito.

Vůle stěžovatelky žít a pracovat v České republice, která sama o sobě není azylově relevantním důvodem, nemohla být s ohledem na výše uvedené předmětem zkoumání žalovaného, neboť nebylo namístě zjišťovat, zda jsou splněny podmínky pro udělení humanitárního azylu.

Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu *rozhodnutí o zamítnutí žádosti o udělení azylu jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, nelze považovat za rozhodnutí o neudělení azylu ve smyslu § 28 tohoto zákona. Za takové lze považovat pouze rozhodnutí, kterým Ministerstvo vnitra rozhodne o neudělení azylu pro nesplnění podmínek uvedených v ustanovení § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 téhož zákona po věcném posouzení důvodů tvrzených žadatelem o azyl. Rozhodne-li Ministerstvo vnitra o zamítnutí žádosti o udělení azylu jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, nečiní již výrok o neexistenci překážek vycestování ve smyslu ustanovení § 91 citovaného zákona* (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 9. 2004, č. j. 2 Azs 147/2004 – 41, publikovaný ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 409/2004, www.nssoud.cz). Ve svém rozsudku ze dne 22. 9. 2004, č. j. 5 Azs 230/2004 – 45, www.nssoud.cz, Nejvyšší správní soud rozšířil výše citovaný závěr na všechna rozhodnutí o zamítnutí žádosti o udělení azylu jako zjevně nedůvodné.

Citovaná judikatura koresponduje s posuzovaným případem, proto není pochyb o tom, že žalovaný postupoval v souladu se zákonem, pokud nehodnotil překážky vycestování stěžovatelky. V tomto směru není důvodná námitka stěžovatelky spočívající v její obavě z návratu na Ukrajinu.

Nejvyšší správní soud uzavírá, že nezjistil žádná pochybení v postupu a rozhodnutí žalovaného, ani krajského soudu. Kasační důvody podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. tedy nebyly prokázány, a proto Nejvyšší správní soud podanou kasační stížnost podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

Stěžovatelka podala současně s kasační stížností návrh, aby byl kasační stížnosti přiznán odkladný účinek podle ustanovení § 107 s. ř. s. Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že o tomto návrhu není třeba rozhodovat tam, kde je o kasační stížnosti rozhodováno přednostně a stěžovatelku chrání před důsledky rozsudku Krajského soudu v Ostravě režim pobytu za účelem strpění podle ustanovení § 78b odst. 1 a 2 zákona o azylu.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 téhož zákona. Protože žalovaný žádné náklady neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné jemu vzniklé náklady ze spisu nezjistil, rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť stěžovatelka s podanou kasační stížností úspěch neměla.

Odměna zástupci stěžovatelky JUDr. Richardu Malečkovi, advokátovi, který byl stěžovatelce ustanoven usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 15. 3. 2006,

č. j. 60 Az 198/2004 – 78, byla stanovena za dva úkony právní služby ve výši 1000 Kč podle § 9 odst. 3 písm. f) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., ve znění účinném do 1. 9. 2006, [převzetí a příprava zastoupení a písemné podání soudu týkající se věci samé podle ustanovení § 11 odst. 1 písm. b) a d) této vyhlášky] a režijní paušál podle § 13 odst. 3 téže vyhlášky ve výši 75 Kč za každý úkon. Ačkoliv zástupce stěžovatelky nepředložil doklad o tom, že je plátcem daně z přidané hodnoty, tato skutečnost vyplynula z předloženého vyčíslení odměny. Nejvyšší správní soud si proto ve veřejně dostupné databázi ověřil, že zástupce stěžovatelky je plátcem daně z přidané hodnoty, proto podle § 57 odst. 2 s. ř. s. patří k nákladům řízení rovněž částka odpovídající této dani, která činí 19 % z částky 2150 Kč, tj. 408,50 Kč. Zástupci stěžovatelky bude vyplacena částka ve výši 2558,50 Kč, a to z účtu Nejvyššího správního soudu do 30-ti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. listopadu 2006

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu